

BIULETYN № 1

*Radosnych i spokojnych, pełnych ciepła i nadziei
Świąt Bożego Narodzenia
oraz wszelkiej pomyślności i osiągnięcia sukcesów,
cierpliwości i wytrwałości w realizacji planów
i dalszej owocnej współpracy
w nadchodzącym 2008 roku*

życzy Zarząd Główny PTA

Polskie Towarzystwo Antropologiczne

ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań

tel. 061 8295713 fax. 061 8295730 e-mail: pta@amu.edu.pl

Skład Zarządu Głównego 2007 – 2011

Przewodnicząca PTA:

prof. dr hab. Maria Karczmarek

Zastępcy Przewodniczącej PTA:

prof. dr hab. Danuta Kornafel

prof. dr hab. Joachim Cieślik

dr Henryk Głąb

Członkowie Zarządu PTA:

prof. dr hab. Maria Chrzanowska

prof. dr hab. Elżbieta Haduch

prof. dr hab. Blandyna Jerszyńska

prof. dr hab. Krzysztof Kaczanowski

dr hab. Barbara Kwiatkowska

prof. dr hab. Teresa Łaska-Mierzejewska

prof. dr hab. Bogusław Pawłowski

prof. dr hab. Janusz Piontek

dr Jacek Szczurowski

Sekretarz PTA:

dr Anita Szwed

Skarbnik PTA:

dr Magdalena Skrzypczak

Komisja Rewizyjna PTA:

Przewodnicząca:

prof. dr hab. Krystyna Cieślik

Członkowie stali:

prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska

prof. dr hab. Elżbieta Sądzińska

Członkowie zastępcy:

prof. dr hab. Wiesław Buchwald

dr hab. Krzysztof Szostek

Sąd Koleżeński PTA:

Przewodnicząca:

prof. dr hab. Anna Burdukiewicz

Członkowie stali:

prof. dr hab. Zofia Ignasiak

prof. dr hab. Ewa Ziółkowska-Łajp

Członkowie zastępcy:

prof. dr hab. Guido Kriesel

dr Anita Szczepanek

Szanowne Koleżanki, Szanowni Koledzy

Pierwsze miesiące nowej kadencji 2007-2011 spędziłyśmy na załatwianiu formalności związanych z przeniesieniem siedziby Zarządu Głównego do Poznania. Zostały one sfinalizowane dzięki sprawnym działaniom dr Anity Szwed i dr Magdaleny Skrzypczak, za co serdecznie Paniom dziękuję. W najbliższych dniach otworzymy konto w Poznaniu, o czym niezwłocznie powiadomimy.

Z przesłanych nam informacji złożyłyśmy pierwszy numer Biuletynu PTA. W zamieszczonym w nim sprawozdaniu z posiedzenia Zarządu PTA można znaleźć wytyczne do działań w tej kadencji oraz podjęte już decyzje. W nowym roku rozpoczniemy systematyczne prace nad statutem naszego Towarzystwa oraz sprawami, które wymagają rozwiązania.

Mamy nadzieję, że kolejne numery biuletynu będą obszerniejsze. Liczymy na współpracę!

Z okazji nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku, w imieniu Zarządu Głównego PTA, życzę wszelkiej pomyślności w życiu osobistym oraz w pracy. Niechaj dzieje się jak najlepiej!

Maria Kaczmarek
Przewodnicząca
Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTA

W Poznaniu, w dniu 7. listopada 2007 roku odbyło się drugie posiedzenie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. Na posiedzeniu Zarząd Główny PTA podjął następujące uchwały:

- ◆ Do końca grudnia br. należy przeprowadzić w oddziałach wybory nowych władz. Kadencja trwa cztery lata, 2008 – 2011. Zadaniem Przewodniczących oddziałów jest: przekazywanie członkom swego oddziału informacji, które otrzymują od Sekretarza Zarządu Głównego, składanie rocznego sprawozdania w nieprzekraczalnym terminie do 15 stycznia każdego roku. Sprawozdaniu podlega rok kalendarzowy, od 1 stycznia do 31 grudnia. Dla usprawnienia tego procesu przygotowane zostaną formularze, które zostaną rozesłane drogą elektroniczną i tą samą drogą powinny zostać odesłane do Sekretarza Towarzystwa.
- ◆ W związku z koniecznością złożenia wniosku o dotację z Ministerstwa na działalność PTA w roku 2008 przypominamy, że 15 grudnia upływa termin przesłania wniosków o dofinansowanie przez Polskie Towarzystwo Antropologiczne planowanych konferencji w 2008 r. Jednostki, które nie złożą w tym terminie wniosku o dotację, nie mogą liczyć na wsparcie finansowe ze strony towarzystwa.
- ◆ Uściśla się termin opłaty składek członkowskich do końca czerwca każdego roku. Składki należy wpłacać skarbnikowi oddziału, który wpłaca je na konto PTA podając nazwiska osób wpłacających. Skarbnik oddziału przesyła Skarbnikowi PTA informację o stanie płatności do końca września, drugi raz taką informację dołącza do sprawozdania przygotowanego na koniec roku kalendarzowego. Zgodnie ze statutem PTA osoby, które zalegają z opłatą składek za jeden rok (w ostateczności możemy przyjąć trzy lata) zostają skreślone z listy członków PTA. Skreślenie z listy członków PTA uniemożliwia ponowne wstąpienie do towarzystwa.

SPRAWOZDANIA Z KONFERENCJI

XI Międzynarodowy Kongres Auxologii w Tokio

W dniach 9-12 września w hotelu z widokiem na ogrody cesarskie w Tokio odbył się XI Międzynarodowy Kongres Auxologii. Głównym tematem kongresu był „Rozwój człowieka na tle zmieniającego się stylu życia”. Na kilkunastu sesjach plenarnych oraz sesji plakatowej zaprezentowano prace z całego świata. Zakres prezentowanych doniesień był bardzo szeroki, od rozwoju płodowego poprzez szereg prac podejmujących „palący” problem narastania występowania otyłości wśród dzieci i młodzieży na całym świecie, aż po 40 letnie obserwacje stanu zdrowia i stylu życia zapaśników sumo.

Z wielką radością donoszę, że grupa z Polski była jedną z liczniejszych, a reprezentowały ją zespoły: Pani profesor Wandy Furmagi-Jabłońskiej z Akademii Medycznej w Lublinie (3 osoby), z Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach pod kierunkiem Pani Grażyny Nowak-Starz (4 osoby), oraz nasza ekipa z NZOZ „Twój Lekarz” w Chełmnie i Akademii Pomorskiej w Słupsku (2 osoby). Polacy zaprezentowali na kongresie łącznie 12 prac w formie doniesień ustnych i plakatów, związanych tematycznie między innymi z: oceną rozwoju dzieci w okresie niemowlęcym i dojrzewania na podstawie oznaczania różnych markerów bio-

chemicznych; stanem odżywienia i parametrami przemiany lipidów wśród dzieci z otyłością prostą w odniesieniu do ich wagi urodzeniowej; stanem zdrowia młodzieży z Regionu Świętokrzyskiego, czy poziomem rozwoju ruchowego 6-letnich dzieci w zależności od niektórych czynników środowiskowych.

My mieliśmy przyjemność i zaszczyt zaprezentować pracę pt. ‘Changes of The Head Measurements of Children In Northern Kashubia (Pomerania Region, Poland) In The Past 60 Years’, będącą niejako kontynuacją dorobku naukowego dwóch wybitnych polskich antropologów Adama Wrzoska i Michała Ćwirko-Godyckiego (pracy „Dzieci kaszubskie w wieku od 7 do 13 lat pod względem antropologicznym” prezentowanej w 1927 roku na zjeździe Międzynarodowego Instytutu Antropologii w Amsterdamie oraz wydrukowanej w Przeglądzie Antropologicznym (1937).

W sześćdziesiąt lat po zakończeniu badań M. Ćwirko-Godyckiego i A. Wrzoska, na terenie północnej Kaszubszczyzny w tych samych miejscowościach dokonaliśmy poszerzonych, w stosunku do tych z lat dwudziestych XX wieku, pomiarów antropometrycznych oraz uzupełniliśmy je o dane socjalno-ekono-

miczne. Ciekawym wydaje się fakt, że najstarsi mieszkańcy z tych wsi rozpoznawali siebie i swoich kolegów na zdjęciach, jakie zamieścili w swojej pracy profesorowie Wrzosek i Cwirko-Godycki.

Uzyskane przez nas wyniki wykazały jednoznacznie, że na przestrzeni 70 lat wysokość ciała i większość analizowanych przez nas wymiarów głowy dzieci wiejskich zamieszkujących tereny północnej Polski (Kaszubów) zmieniła się w stopniu istotnym statystycznie. Wobec zanikomej migracji w obrębie tej populacji, w badanym okresie czasu i małego promienia krzyżowania się małżeństw, a tym samym małej szansy pojawienia się „nowych” genów w badanej populacji, skłonni jesteśmy przyjąć tezę, że głównymi czynnika-

mi odpowiedzialnymi za te zmiany są czynniki środowiskowe związane z niewątpliwą poprawą warunków socjalno-bytowych. Kwestią otwartą jest, które z tych czynników są za nie odpowiedzialne, a także, na które z badanych cech antropometrycznych oddziałują mniej lub bardziej intensywnie.

Tokio przywitało nas słońcem, ale po czterech dniach pojawił się „niewielki tajfun” tak, że nasze rozstanie z tym pięknym, pełnym ciekawych zakątków i najzycziwszych na świecie ludzi miastem odbyło się w „płaczliwej” atmosferze. Do dziś ze wzruszeniem wspominamy te niezwykle miłe chwile. Sayōnara, mata kondō Tokio.

Jarosław Rożnowski

Olomoucké dny antropologie a biologie

W dniach 5 – 6 września 2007 roku w Uniwersytecie im. Palackiego w Ołomuńcu (Republika Czeska) Katedra Antropologii i Promocji Zdrowia oraz Katedra Biologii Wydziału Pedagogicznego, we współpracy z Czeskim Towarzystwem Antropologicznym i Wydziałem Zdrowia w Ołomuńcu, zorganizowały międzynarodową konferencję pod nazwą „I olomunieckie dni antropologii i biologii”. Oprócz gospodarzy i pracowników naukowych z innych uczelni czeskich uczestniczyli w niej Słowacy, Macedończycy, Polacy i Brytyjczycy. Obrady odbywały się w

językach: czeskim, słowackim, angielskim i polskim.

Na sesji plenarnej wygłoszono referaty na temat: trendu sekularnego dzieci i młodzieży czeskiej (P. Bláha et. All.), zastosowania metod molekularnych w zoologii (M. Boćáková), stanu zdrowia w kraju olomunieckim (Z. Nakládal) oraz problematyki prac studenckich (J. Štiegl).

Dalsze obrady kontynuowano w sześciu sekcjach: antropologii biologicznej, antropologii kulturowej i socjalnej, wychowania prozdrowotnego, botanicznej, zoologicznej i dydaktyki biologii. Część prac zapre-

zentowano na sesji plakatowej. Najwięcej referatów zaprezentowano na sekcji antropologii biologicznej – odbyły się trzy posiedzenia, na dwóch posiedzeniach obradowała sekcja wychowania prozdrowotnego, a pozostałe sekcje odbyły po jednym posiedzeniu.

Grupa pracowników naukowych z Polski była dość liczna, a przewodzili nam prof. dr hab. Guido Kriesel i prof. dr hab. Andrzej Jopkiewicz. Wystąpili ze swymi referatami pracownicy naukowcy z Akademii Świętokrzyskiej, Uniwersytetu Łódzkiego, Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku oraz Akademii Pomorskiej w Słupsku.

W programie konferencji było także zorganizowane wyjście do niedawno otwartego Muzeum Archidiecezjalnego, Centrum aktywności ekologicznej oraz wieczór integracyjny z muzyką.

Prace złożone u organizatorów w przewidzianym terminie będą wy-

drukowane w roku bieżącym lub w 2008 w czasopiśmie „Antropologie”. Sesję należy uznać za bardzo udaną, a bardzo cenne było, moim zdaniem, połączenie na jednej konferencji różnorodnej tematyki biologicznej, co nie pozwoliło uczestnikom zamknąć się tylko w obrębie jednej dyscypliny. Warto także podkreślić miłe przyjęcie wszystkich uczestników przez gospodarzy i stosunkowo niezbyt wysokie koszty uczestnictwa w konferencji. W przypadku słupszczyń konferencja pozwoliła na nawiązanie współpracy z organizatorem konferencji doc. dr. M. Kopeckim, co zaowocowało kolejnymi wspólnymi pracami. Szkoda tylko, że umowa jaka zawarły ministerstwa nauki i szkolnictwa wyższego Czech i Polski, poza ogromnymi wymogami biurokratycznymi, nie daje podstaw do starania się o osobne środki na realizację współpracy, a scedowuje to na środki uczelniane, które są bardzo małe.

Franciszek Rożnowski

Między Biologią a Filozofią

W dniach 9-10 listopada 2007 odbyła się w Poznaniu na Wydziale Nauk Społecznych UAM interdyscyplinarna konferencja Przyroda – Społeczeństwo – Umysł: Między Biologią a Filozofią. Wzięli w niej udział biolodzy, antropolodzy, psychologzy i filozofowie z ośrodków akademickich w Bydgoszczy, Łodzi, Krakowie, Muenster, Olsztynie, Poznaniu, Toruniu i Warszawie. Celem konfe-

rencji była debata nad filozoficznymi podstawami nauk biologicznych, ich statusem metodologicznym, rolą teorii ewolucji we współczesnej biologii, ekologii, filozofii umysłu i filozofii społecznej. Dodatkowym motywem, który skłonił badaczy do przyjazdu do Poznania był jubileusz 60-lecia prof. Krzysztofa Łastowskiego. Konferencję otwierała sesja okolicznościowa, w której dr hab. Krzysztof

Brzechczyn (UAM Poznań) przedstawił biogram naukowy prof. Krzysztofa Łastowskiego. Dorobek naukowy w jubilata w dziedzinie filozoficznych podstaw biologii oraz teorii ekologii był zresztą niejednokrotnie podczas konferencji przywoływany.

Pierwszego dnia konferencji filozofowie (A. Pobjewska – UŁ. Łódź; Z. Piątek – UJ Kraków; J. Kucharczyk – WBST Warszawa; M. Błaszak – UAM Poznań; A. Barcikowski – UMK Toruń; P. Zeidler – UAM Poznań) oraz biolodzy (J. Barciszewski – ICh PAN; W. Makałowski – University of Munster; A. Goździcka-Józefiak – UAM Poznań; M. Kaczmarek – UAM Poznań) prezentowali referaty na temat filozoficznych podstaw nauk biologicznych oraz poświęcone metodologii i stanowi badań nad różnymi zagadnieniami nauk biologicznych.

Sesja przedpołudniowa drugiego dnia konferencji poświęcona była zagadnieniom biologicznych podstaw życia społecznego (referenci: P. Szmajda – Sorus Poznań; A. Papuziński – UKW Bydgoszcz; K. Brzechczyn, M. Weiss i A. Paś – wszyscy trzej z UAM Poznań), natomiast tematykę sesji popołudniowej zdominowały referaty dotyczące współczesnych badań nad umysłem w perspektywie ewolucyjnej (referenci: S. Kowalik – AWF Poznań; P. Markiewicz – UWM Olsztyn; A. Klawiter, K. Matuszewska, M. Reuter i P. Przybysz – wszyscy z UAM Poznań).

Głos kończący konferencję należał do Jubilata, prof. K. Łastowskiego (na fot. poniżej), który w krótkim wystąpieniu skupił się na ważnych dylematach refleksji uprawianej na styku nauk filozoficznych i biologicznych.

Piotr Przybysz

Szanownemu Jubilatowi

Panu Profesorowi Krzysztofowi Łastowskiemu życzymy dalszych sukcesów naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych oraz pomyślności w życiu osobistym.

Koleżanki i Koledzy z Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

Nadanie tytułu PROFESORA Marii Kaczmarek

22 listopada 2007 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński w oparciu o wnioski Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów nadał tytuł profesora nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki.

Pośród nominowanych znalazła się Profesor dr hab. Maria Kaczmarek z Instytutu Antropologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Prezydent Lech Kaczyński pogratulował nowo nominowanym Profesorom, podkreślając, że „tytuł profesora - nie stanowisko profesora tylko przyznanie tytułu – jest w karierze akademickiej chwilą niezmiernie

istotną. Wprawdzie to nie tytuł czyni pracownika wyższej uczelni, Polskiej Akademii Nauk, czy innej instytucji naukowej osobą pełnoprawną w tej arystokratycznej republice, jaką jest instytucja naukowa, a w szczególności uniwersytety, bo to czyni jednak przede wszystkim habilitacją, ale profesura jest niezmiernie istotnym ukoronowaniem.”

My również przyłączamy się do gratulacji! Pani Profesor Marii Kaczmarek serdecznie życzymy dalszych sukcesów naukowych oraz jak największego powodzenia w życiu osobistym.

Koleżanki i Koledzy z Polskiego Towarzystwa Antropologicznego.

Prof. zw. dr hab. Tadeusz Krupiński
(1.XII.1930 – 9.VIII.2007)

-wspomnienie-

Rozpoczął się kolejny rok akademicki a drzwi do pokoju Profesora w Katedrze Antropologii wciąż są zamknięte. Trudno uwierzyć, że nie ma Go wśród nas – przecież był tu od zawsze. Pogodny, życzliwy, pełen energii „ranny ptaszek”, który jako pierwszy witał wszystkich podlewając swoje ukochane paprotki. Mało kto pojmował, że można tak ostentacyjnie cieszyć się życiem o 8 rano.

Profesor nigdy nie absorbował innych swoimi problemami, wydawało się, że ich nie ma. I tak właśnie cicho i skromnie odszedł nagle w samym środku lata. „Chwila nadeszła, trzeba się pożegnać...”*) A ciągle tyle jeszcze miał do zrobienia. Zmarł 9 sierpnia 2007 roku i pochowany został na cmentarzu Świętego Wawrzyńca we Wrocławiu.

Prof. Tadeusz Krupiński urodził

się 1 grudnia 1930 roku w Łańcucie. W 1951 roku uzyskał świadectwo dojrzałości w Liceum Matematyczno-Przyrodniczym w Rzeszowie. W 1956 roku ukończył studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego, z którym związał całe swoje życie zawodowe i przeszedł wszystkie szczeble kariery naukowej. Przez wiele lat kiero-

wał Zakładem Antropologii. Dziekan dziekanów, jak o Nim mawiano, nie tylko znakomicie, przez 4 kadencje, organizował prace swojego Wydziału lecz także potrafił skupić wokół siebie dziekanów innych wydziałów przez co bezpośrednio potrafił wpływać na najważniejsze decyzje podejmowane przez Senat Uniwersytetu.

„Życie moje powinno zatoczyć koło, zamknąć się jak dobrze skomponowana sonata, żebym zdażył zebrać piasek, którym przykryją mi twarz”.*) Te słowa według poety określają sens życia. Całe życie Profesora Krupińskiego było dobrze skomponowaną sonatą a jego sensem i treścią praca dla innych.

Nie sposób wymieniść wszystkich Jego dokonań na polu naukowym i dydaktycznym. Wystarczy przypomnieć, że był promotorem 13 doktoratów, opiekunem i recenzentem 25 rozpraw habilitacyjnych, autorem 14 wniosków o tytuł profesora i 1 wniosku o doktorat honoris causa. Jego dorobek naukowy obejmuje łącznie 70 artykułów i rozpraw naukowych. Był pomysłodawcą i współtwórcą Wrocławskiej Szkoły Rekonstrukcji, która to działalność była treścią Jego ostatnich lat życia. Rekonstrukcje bł. Czesława i św. Jadwigi przyniosły Jego zespołowi zasłużone uznanie nie tylko w kraju.

Nie sposób opisać Jego ogromnych zasług organizacyjnych i aktywności społecznej. Nie ma zresztą takiej potrzeby bo wszyscy doskonale to znają i z pewnością długo będą pamiętali.**)

Nie ma wśród uczniów pana Profesora nikogo, kto nie pamiętałby jak dowcipnie ale z pasją i cierpliwością uczył nas tajników anatomii człowieka, jak barwnie opowiadał o „oczach fiołkowych nr 16”. Na wykłady Profesora przychodzili często studenci z innych kierunków czy wydziałów ponieważ był urodzonym gawędziarzem. Ale to właśnie te liczne dygresje rozpałały wyobraźnię i powodowały, że słuchacze nabierali zapału do pracy naukowej i chcieli poszerzać swoje horyzonty. Oprócz macierzystej Uczelni prowadził też wykłady na Politechnice Wrocławskiej i Uniwersytecie Opolskim.

Każdy z wychowanków pana Profesora z pewnością wspomina jedyne w swoim rodzaju seminaria magisterskie przy kawie czy też ciepłe, przebiegające w rodzinnej atmosferze spotkania ze współpracownikami.

Pan Profesor był człowiekiem wielkiego formatu – nie dzięki zaszczytnym tytułom jakie zdobył lecz sposobem, w jaki zwracał się do kolegów, współpracowników, studentów.

Zawsze pełen szacunku, potrafiący słuchać, jednocześnie, gotów pomagać, bezgranicznie oddany nauczaniu i wychowywaniu młodzieży a nade wszystko wiernie i odważnie wyznający zasadę uczciwości w życiu i pracy. Jak nikt inny rozumiał sens godności człowieka i wyjątkowość każdej jednostki.

Żadna chwila nie jest odpowiednia, żadne słowa trafne, by pożegnać

Naszego Mistrza, Kierownika, Wychowawcę a nade wszystko Przyjaciela. Dobrze, że istnieją ludzie, których życie jest darem ofiarowanym nie im samym, lecz nam wszystkim. Nam dane było obcować z takim człowiekiem i za to Ci dziękujemy Panie Profesorze. Zdążyłeś zebrać bardzo dużo piasku.

Współpracownicy

*) cytaty pochodzą z utworów Zbigniewa Herberta

**) ważniejsze przejawy działalności organizacyjnej i społecznej Profesora Krupińskiego:

- ◆ dziekan Wydziału Nauk Przyrodniczych (w latach 1981-1987 i 1990-1996),
- ◆ przewodniczący trzech Komisji Senackich U.Wr.
- ◆ kierownik Zakładu Antropologii U.Wr. i Zakładu Biologii Człowieka U.O.
- ◆ członek i przewodniczący Komitetu Antropologii PAN,
- ◆ członek Komitetu Ergonomii PAN,
- ◆ członek i przewodniczący Rady Naukowej Zakładu Antropologii PAN we Wrocławiu,
- ◆ członek i zastępca przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Wzornictwa Przemysłowego w Warszawie,
- ◆ członek Zarządu Głównego i członek honorowy Polskiego Towarzystwa Antropologicznego,
- ◆ członek innych towarzystw naukowych: EAA, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Towarzystwa Popierania i Krzewienia Nauk, Polskiego Towarzystwa Genetycznego i Zoologicznego,
- ◆ członek Prymasowskiej Rady Społecznej oraz Rady Naukowej Episkopatu Polski,
- ◆ członek i przewodniczący Arcybiskupiej Rady Społecznej we Wrocławiu
- ◆ aktywny uczestnik Arcybiskupiego Komitetu Charytatywnego w stanie wojennym
- ◆ ekspert Synodu Archidiecezji Wrocławskiej,
- ◆ członek Wrocławskiego Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”
- ◆ Odznaczenia: Krzyż Oficerski i Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Złoty Krzyż Uniwersytetu Wrocławskiego, Medal "Pontificia Facultas Theologica Wratislaviensis", nominowany do orderu „Pro Ecclesia et Pontifice”.

O NAS...

Ślązak – Wielkopolaninem?

Zgodnie z informacją PAP, 26 października 2007 r. w Domu Kultury w Rudzie Śląskiej odbyła się kolejna edycja wręczania wyróżnień „Hanysów” 2007. Podczas imprezy, członkowie kabaretu „Rak”, po raz dwunasty wręczyli statuetki – Hanysy, ludziom oraz instytucjom zasłużonym dla Śląska. Statuetka, wykonana przez pracowników Huty Pokój, przedstawia hutnika - odlewnika i waży 2 kg. Pomysłodawcą „Hanysów” jest Grzegorz Poloczek, autor powiedzenia: „Hanysem nie musi być rodowity Ślązak, może być i Gorol, byleby w jakiś sposób zasłużył się dla regionu”. Tegorocznym "Hanysantem" został pochodzący ze Śląska prof. dr hab. Joachim Cieślik - „za osiągnięcia w dziedzinie biologii na skalę europejską”.

- Anita Szwed: Panie Profesorze, dlaczego Pan, Profesor Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu otrzymał nagrodę Hanysa, przyznawaną instytucjom oraz osobom zasłużonym dla Śląska?
- Joachim Cieślik: Hmm... Jestem Ślązakiem w całym tego słowa znaczeniu. Urodziłem się i wychowałem na Śląsku, w rodzinie o znakomitych tradycjach kulturowych, w tym patriotycznych.. Odbierając statuetkę powiedziałem, że jestem niezwykle zadowolony, ale i zdumiony, ponieważ od matury na Śląsku już nie mieszkam. Minęło 40 lat, trzymam statuetkę Hanysa (na fot. po lewej statuetka Hanysa, po prawej Pan Profesor Cieślik trzymający statuetkę w towarzystwie uhonorowanych tą prestiżową nagrodą) ale pewnie jestem już „Poznańską Pyrą” a nie „Hanysem”.
- Anita Szwed: Wobec tego, czy czuje się Pan Profesor „Poznańską Pyrą”, czy jednak Ślązakiem – „Hanysem”?
- Joachim Cieślik: Mimo upływu lat czuję się Ślązakiem.
- Anita Szwed: Z którym miejscem na Śląsku czuje się Pan Profesor najbardziej związany?
- Joachim Cieślik: Najbliższe mi miejsce na Śląsku to Tarnowskie Góry, skąd się wywodzą korzenie moich ojców, dziadów i pradziadów, ale urodziłem się i wychowałem w Piekarach Śląskich.
- Anita Szwed: Co spowodowało, że znalazł się Pan Profesor w Poznaniu w Wielkopolsce?
- Joachim Cieślik: Właściwie to przypadek. Chciałem studiować biologię – antropologię, wybrałem Poznań, bo wydawał mi się najbardziej interesujący. Tak wówczas głosił informator dla kandydatów na studia.
- Anita Szwed: A dlaczego właśnie biologia? Kto zaszczepił Panu Profesorowi bakcyła biologii?
- Joachim Cieślik: Miałem być jak ojciec z wykształcenia inżynierem – górnikiem, ale niestety nigdy nie miałem takich zainteresowań.

- sowań. Za to miałem świetnych nauczycieli biologii zarówno w szkole podstawowej jak i w liceum. To właśnie ci nauczyciele spowodowali, że moje zainteresowania skierowałem ku biologii.
- Anita Szwed: Nie mieszka Pan Profesor już na Śląsku ale czy odwiedza Pan stare, ukochane miejsca?
 - Joachim Cieślik: Oczywiście, odwiedzam. Jestem emocjonalnie i kulturowo związany ze Śląskiem i przy wszystkich ważnych okazjach staram się wracać w rodzinne strony. Raz w roku na zjeździe rodu spotykam się z całą rodziną w Tarnowskich Górach.
 - Anita Szwed: Czy pamięta Pan Profesor gwarę Śląską i jakie jest Pana ulubione powiedzenie?
 - Joachim Cieślik: Jasne, że pamiętam, bo tego się nie zapomina. Choć na co dzień gwarą się nie posługuję, to wiele powiedzonek czasami używam. Zachwyca mnie ich brzmienie i ich kulturowy wymiar. Sama Pani wie, że czasami mówię do Was: „trzeba to przełamać”, co oznacza - zmienić.
 - Anita Szwed: Bardzo Panu Profesorowi gratuluję takiego wyróżnienia i życzę dalszych sukcesów.

Anita Szwed

Sylwetki nowo nominowanych Członków Honorowych PTA

W dniu 12 września 2007 r. podczas konferencji PTA w Krakowie odbył się Walny Zjazd Członków Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, na którym podjęto uchwałę o nadaniu godności członka honorowego PTA panu Profesorowi Krzysztofowi Kaczanowskiemu oraz panu Profesorowi Guido Kriesel.

Składamy serdeczne gratulacje oraz przedstawiamy sylwetki nowo nominowanych Członków Honorowych PTA.

Profesor dr hab. Krzysztof Kaczanowski

Krzysztof Łukasz Kaczanowski urodził się w Warszawie 21. 01. 1938 roku. Studia biologiczne (specjalizacja antropologia) w Uniwersytecie Jagiellońskim ukończył w roku 1961 w Katedrze Antropologii, którą ówczesnie kierowała Pani Profesor Eugenia Stołyhwo.

Całe życie zawodowe związał z Uniwersytetem Jagiellońskim, gdzie uzyskał wszystkie stopnie i tytuły naukowe: doktorat - 1970, dr habilitowany - 1977, tytuł profesora 1991, stanowisko profesora zwyczajnego 2000 r, wszystkie na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi.

Od 02. 02. 1962 roku zatrudniony w Katedrze, a następnie (po reorganizacji i zmianie nazwy) w Zakładzie Antropologii UJ, gdzie nadal pracuje, i w roku 1982 został powołany na Kierownika tego Zakładu.

Równoległe z pracą na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1992 – 2001 pracował w Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach na stanowisku Kierownika Zakładu Anatomii i Antropologii.

W roku 2002 został powołany na Członka Rady Wydziału Nauk Humanistycznych i Przyrodniczych w Preszowie (Słowacja).

Profesor Krzysztof Kaczanowski jest promotorem około 160 prac dyplomowych na Wydziale BiNoZ UJ i około 40 w AWF – Katowice, jest promotorem 12 doktoratów i prowadzi 5 dalszych otwartych już prze-

wodów doktorskich, autorem około 15 recenzji rozpraw doktorskich w: Toruniu – UMK, Poznaniu – UAM, Krakowie – AWF i UJ, Katowicach – AWF. Opiekował się ponadto kilkoma habilitantami i pisał recenzje habilitacyjne w uczelniach Krakowa, Poznania i Torunia oraz w przewodach profesorskich (Polska, Słowacja).

Profesor Krzysztof Kaczanowski prowadził i prowadzi nadal wykłady z zakresu antropologii na Wydziale BiNoZ UJ, Wydziale Filozoficzno-Historycznym, Akademii Medycznej a następnie Collegium Medicum UJ, na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, (Ontogeneza,

Filogeneza, Antropologia Ogólna, Biomedyczne Podstawy Rozwoju, Metodyka Antropologiczno-Archeologicznych Badań Terenowych i inne specjalistyczne wykłady monograficzne) oraz na Międzywydziałowym Studium Doktoranckim i Uniwersytecie III Wieku UJ.

Prace naukowe Profesora K. Kaczanowskiego dotyczą następujących zagadnień: paleodemografia i struktura antropologiczna historycznych populacji Krakowa, paleodemografia, paleopatologia i struktura antropologiczna terenów Polski Południowej, pochówki ciałopalne i szkieletowe od epoki brązu do XVII w n.e., paleodemografia, paleopatologia i struktura antropologiczna osadników greckich nad Morzem Czarnym, ontogeneza z uwzględnieniem czynników środowiskowych.

Liczne publikacje Profesora Kaczanowskiego są wynikiem Jego udziału w badaniach terenowych, zarówno populacji współczesnych, jak i populacji historycznych. Był organizatorem lub współorganizatorem i badaczem terenowym na Polskim Spiszu, Żywiecczyźnie, w okolicach

Huty Katowice. Konsultował i prowadził badania nekropolii ciałopalnych i szkieletowych (Polska Południowa, Ukraina).

Profesor Krzysztof Kaczanowski jest autorem wszystkich haseł z zakresu antropologii (poza antropogenezą) w Wielkiej Encyklopedii PWN oraz w Encyklopedii Biologicznej „Opres”.

Członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego (od 1975), a w latach 1970 – 1982 Przewodniczący Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa

Antropologicznego. W roku 2007 został wybrany na Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego.

Od roku 1979 jest członkiem Komitetu Antropologii PAN, gdzie przez dwie kadencje pełnił funkcję Wiceprzewodniczącego, a w kadencji 2004 – 2007 Przewodniczącego. Ponownie został wybrany na Przewodniczącego Komitetu Antropologii PAN na kadencję 2007 – 2010. W PAN jest ponadto Członkiem Komisji Archeologicznej w Oddziale Krakowskim

Profesor dr hab. Guido Kriesel

Prof. Guido Kriesel urodził się w roku 1937. Studia biologiczne na Uniwersytecie im Adama Mickiewicza w Poznaniu ukończył w 1960 roku po odbyciu specjalizacji z zakresu antropologii pod kierunkiem prof. Jana Czekanowskiego.

Pierwsze kroki w kierunku praktycznej znajomości antropologii poczynił w czasie praktyki zawodowej zorganizowanej przez Katedrę Antropologii UMK przy okazji prac wykopaliskowych w Brzozie k. Torunia w roku 1958. Począwszy od tego momentu przez wiele lat, najpierw jeszcze jako student a później jako pracownik naukowy uczestniczył, bądź też kierował pracami wykopaliskowymi na wielu różnych cmentarzyskach na terenie Pomorza, Kujaw i Wielkopolski. Jednym z wyników było wyeksplorowanie wczesnośredniowiecznego cmentarzyska w Grucznie, z którego pochodzi jedna z największych i najlepiej zachowanych serii szkieletowych w Polsce. W oparciu o te materiały powstały

w Toruniu oraz we współpracy z innymi Ośrodkami Antropologicznymi liczne rozprawy na stopnie i prace naukowe opublikowane w kraju i za granicą.

Całą karierę naukową Prof. Kriesel przeszedł na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Rozpoczął ją jako asystent w roku 1960, pięć lat później obronił tu swoją rozprawę doktorską a na początku roku 1971 zakończył swój przewód habilitacyjny. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1989 roku a zwyczajnego pod koniec lat 90-tych ubiegłego stulecia. W czasie ponad 35 lat kierowania „toruńską antropologią” wypromował ponad 460 magistrów oraz 9 doktorów. Jest autorem lub współautorem ponad 60 prac naukowych. Był recenzentem w wielu przewodach doktorskich, kilku przewodach habilitacyjnych i w 5 przewodach o nadanie tytułu profesora. Od ponad 30 lat jest członkiem Komitetu Antropologii PAN. Przez kilka kadencji był członkiem Rady Naukowej Zakładu Antropologii PAN we Wrocławiu.

Prof. Kriesel należy do Polskiego Towarzystwa Antropologicznego od 1958 roku a więc prawie 50 lat. W tym czasie pełnił przez kilka kadencji funkcję członka komisji rewizyjnej oraz przez 8 kadencji był członkiem Zarządu Głównego. Wraz ze swoimi współpracownikami zorganizował trzy Ogólnopolskie Konferencje Antropologiczne z udziałem zagranicznych uczestników.

WIADOMOŚCI

Z Katedry Antropologii Uniwersytetu Łódzkiego

1. Decyzją Rady Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŁ w ramach Studenckiego Koła Biologicznego powołana została Sekcja Antropologiczna. Opiekunami Sekcji zostali: dr Beata Borowska-Strugińska i dr hab. Elżbieta Żądzińska, prof. nadzw. UŁ. Sekcja posiada nazwę własną „ANTROPOŁOWCY” oraz oryginalne logo:

Członkami Sekcji Antropologicznej są studenci Biologii, Archeologii i Etnologii UŁ. Członkowie Sekcji prezentowali prace na II Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Antropologicznej, która odbyła się na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie w styczniu 2007 r.

2. Od tego roku na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska UŁ rozpoczęły się cykliczne wykłady organizowane przez: Katedrę Antropologii UŁ, Łódzki Oddział Polskiego Towarzystwa Antropologicznego oraz Sekcję Antropologiczną Studenckiego Koła Biologów „ANTROPOŁOWCY”

Wykłady te mają charakter cyklu „SPOTKANIA ANTROPOLOGICZNYCH”, których celem jest prezentowanie zagadnień z zakresu an-

tropologii i nauk pokrewnych. W spotkaniach uczestniczą zaproszeni wykładowcy z różnych ośrodków naukowych, pracownicy, doktoranci i studenci Uniwersytetu Łódzkiego (głównie studium na kierunkach: Biologia, Biotechnologia, Ochrona Środowiska, Archeologia, Etnologia) oraz Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Do tej pory odbyły się dwa wykłady:

☛ 9 listopada 2007 wykład pt.: „Antropologia molekularna. Kopalny DNA źródłem informacji z przeszłości” wygłosił członek Łódzkiego Oddziału PTA prof. dr hab. Henryk W. Witas (Zakład Biologii Molekularnej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi);

☛ 7 grudnia 2007 wykład pt.: „Antropologiczne badania nad etnogenезą Słowian” wygłosił prof. dr hab. Janusz Piontek (Zakład Biologii Ewolucyjnej Człowieka, Instytut Antropologii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu).

Aktualne informacje o terminie i miejscu spotkań są zamieszczane na stronie wydziałowej BiOŚ UŁ w zakładce Aktualności/Konferencje... <http://www.biol.uni.lodz.pl/>

3. W dniach 16.10.2007 do 23.10.2007 Katedra Antropologii UŁ gościła dr Martę Cvicelovą z Katedry Antropologii, Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie. Dr M. Cvicelova odbyła staż naukowy oraz wygłosiła wykład pt. „Interaction between nutrition and genetic stability in ageing”.

4. Nagroda naukowa indywidual-

na II stopnia Rektora UŁ za książkę E. Żądzińska „Asymetria fluktuująca wybranych cech kefalometrycznych człowieka”, Wyd. UŁ (<https://www.ksiegarnia.uni.lodz.pl/>)

5. Katedra Antropologii UŁ została laureatem konkursu Urzędu Miasta Łodzi na naukowy projekt zamawiany z dziedziny „Problemy demograficzne społeczności łódzkiej w aspekcie społeczno-ekonomicznym i zdrowotnym” - Grant Prezydenta Łodzi nr G-11/07 (2007-2008), kierownik: dr hab. E. Żądzińska, prof. nadzw. UŁ, zespół: dr I. Rosset (Katedra Antropologii UŁ), prof. dr hab. Cz. Domański, mgr A. Mikulec (Instytut Ekonometrii i Statystyki UŁ).

6. Nagroda za najlepszy plakat na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej PTA w Krakowie: A. Sitek, W. Lorkiewicz (Katedra Antropologii

Uł), B. Antoszewski (Klinika Chirurgii Plastycznej UM w Łodzi), „Przykład rozszczepu wargi i podniebienia z cmentarzyska przykościelnego Fara w Brześciu Kujawskim”.

7. Wyróżnienie pracy magisterskiej (obrona 07.2007) mgr Anny Elżbiety Spinek pt. „Wyposażenie grobowe w ocenie cech biologicznych (płci i wieku) pochówków szkieletowych ze średniowiecznego cmentarzyska w Starym Brześciu Kujawskim (stanowisko 4)” publikacją w *Pracach i Materiałach Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi. Seria Archeologiczna* (ed.) R. Grygiel (w przygotowaniu)

8. Współorganizacja sesji w ramach XVth IUAES Congress Kunming 2008 Session: Advances In Dental Anthropology. Genetic and Environmental Factors. Chair persons: Eisaku Kanazawa, Grant Townsend, Elżbieta Zadzinska

Iwona Rosset

Z Wrocławskiego Oddziału PTA

9 sierpnia 2007 zmarł prof. dr hab. Tadeusz Krupiński.

Kolokwia habilitacyjne:

• 22 listopada 2007 roku w budynku Collegium Anthropologicum we Wrocławiu odbyło się kolokwium habilitacyjne dr-a Sławomira Kozieła. Tytuł rozprawy habilitacyjnej: Czynniki ryzyka rozwoju nadwagi i otyłości u dzieci i młodzieży.

Recenzentami rozprawy byli:

- prof. dr hab. Ewa Małecka – Tendera; Katedra i Klinika Pediatrii, Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach

- prof. dr hab. Barbara Zahorska – Markiewicz; Katedra Patofizjologii Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach

- prof. dr hab. Joachim Cieślik; Zakład Biologii Rozwoju Człowieka, Instytut Antropologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

- prof. dr hab. Jan Tatoń; Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Diabetologii Akademii Medycznej w Warszawie.

Obrony doktoratów:

• 10 grudnia 2007 roku w budynku Collegium Anthropologicum we Wrocławiu odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Szleszkowskiej zatytułowanej: Ocena wybranych czynników wpływających na urodzeniową proporcję płci dzieci pierworodnych. Promotorem pracy był: dr hab. prof. nadzw. Krzysztof Boryśławski.

Wyróżnienia i nagrody:

• 15 listopada 2007 roku, w dniu Święta Uniwersytetu Wrocławskiego, dr hab. Barbara Kwiatkowska otrzymała Medal Komisji Edukacji Narodowej.

• 17 sierpnia 2007 roku zespół autorów: Jankowska EA, Biel B, Majda J, Szklarska A, Łopuszańska M, Mędraś M, Anker S, Banasiak W, Poole-Wil-

son PA, Ponikowski P. otrzymał I nagrodę Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego za pracę opublikowaną w czasopiśmie *Circulation* w 2006 r.: Jankowska EA, Biel B, Majda J, Szklar-ska A, Łopuszańska M, Mędraś M, Anker S, Banasiak W, Poole-Wilson PA, Ponikowski P, 2006. Anabolic deficiency in men with chronic heart failure: prevalence and detrimental impact on survival. *Circulation*, 114(17): 1829-1837.

✿ dr hab. prof. nadzw. Danuta Kornafel została wybrana Zastępcą Przewodniczącego Rady Naukowej Zakładu Antropologii PAN we Wrocławiu na kadencję 2007 – 2010.

Granty:

✿ dr Anna Ziolkiewicz – Wichary z Zakładu Antropologii PAN otrzymała grant KBN na realizację projektu: Stres psychologiczny a funkcje reprodukcyjne kobiet. Wpływ stresu psychologicznego na wydzielanie progesteronu i 17- β -estradiolu w cyklu menstruacyjnym.

✿ dr hab. Barbara Kwiatkowska oraz dr Jacek Szczurowski zostali współwykonawcami grantu KBN zatytułowanego: Ocena asymetrii kierunkowej i fluktuacyjnej czaszek średniowiecznych z różnych stanowisk archeologicznych w Polsce (data przyznania 07.09.2006; nr rejestracyjny N303 062 31/2154; nr decyzji 2152/P01/2006/31; jednostka badawcza: Pomorska Akademia Medyczna; kierownik grantu: dr n. med. Aleksandra Gawlikowska-Sroka)

Monika Krzyżanowska

Z Krakowskiego Oddziału PTA

W grudniu 2007 roku odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału PTA w Krakowie

Dokonano wyboru nowego Zarządu PTA – Oddział w Krakowie

Dr hab. Elżbieta Gleń- Haduch, prof. UJ – przewodnicząca

Prof. dr hab. Stanisław Gołą – zastępca przewodniczącego (AWF Kraków)

Dr Anita Szczepanek – sekretarz (UJ)

Dr Janusz Brudecki – skarbnik (AWF Kraków)

Ryszard Żarów

Z Poznańskiego Oddziału PTA

12. grudnia 2007 roku odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Polskiego Towarzystwa Antropologicznego Oddział w Poznaniu, na którym wybrany został nowy Zarząd. Przewodniczącą została dr Magdalena Kosińska z Instytutu Antropologii UAM w Poznaniu, sekretarzem dr Anna Demuth z Katedry Antropologii i Biometrii AWF w Poznaniu, skarbnikiem dr Magdalena Krzykała z Katedry Antropologii i Biometrii AWF w Poznaniu.

Ustępujące dr Anita Szwed, dr Magdalena Skrzypczak oraz dr Urszula Czerniak serdecznie dziękują za powierzone im zaufanie oraz współpracę.

Magdalena Kosińska

KALENDARIUM KONFERENCJI NAUKOWYCH

2008

Styczeń 21-24 (Sapporo, Japonia): Kongres Stowarzyszenia Wychowania Fizycznego w Wyższej Edukacji.

Informacja: <http://www.aiesep2008.conf.uq.edu.au/>

Luty 15-17 (Chandigarh, Indie): Międzynarodowa Konferencja Genetyki Medycznej i Społecznej.

Informacja: www.geneticsandpopulationhealth.com

Maj (Ostrów Lednicki, Polska) Funeralia

Maj 22-23 (Londyn, UK): Obchody 100-lecia Genetyki w Medycynie.

Informacja: www.rsm.ac.uk/genetics

Lipiec 9-12 (Estoril, Portugalia): 13-ty Kongres Europejskiej Akademii Nauk o Sporcie. Informacja: Pani Isabel Marais, Faculdade de Motricidade Human, Estrada da Costa, 1495-688 Cruz Quebrada Dafundo, Portugalia (Tel.: +351-214-149-104 , Fax: +351-214-149-269, Email: ecss2008@fmh.utl.pt, web: <http://www.ecss-congress.eu/>)

Lipiec 26-29 (Tsukuba, Japonia): 7-dmy Światowy Kongres Aktywności Fizycznej i Starzenia.

Informacja: isapa2008@convention.co.jp, www.isapa2008.org

Lipiec 15-23 (Kunming, Chiny): XVI Kongres IUAES. Informacja: Jig Jun (E-mail: jingjun@tsinghua.edu.cn, web: <http://www.icaes2008.org>)

Sierpień 3-8 (Edynburg, Szkocja, UK): XXII Kongres Międzynarodowego Towarzystwa Primatologicznego. Informacja: IPS 2008 Congress Secretariat (Jordanhill Campus, 76 Southbrae Drive, Glasgow G13 1PP, Scotland UK, Tel.: +44 (0) 141-434-1500, Fax +44 (0) 141-434-1519, E-mail: info@ips2008.co.uk)

Sierpień 23-25 (Delft, Holandia): 9 Międzynarodowy Kongres Antropologii Fizjologicznej. Informacja: Johan F.M. Molenbroek, Delft University of Technology (Tel.: +31-152-783-086, Fax: +31 (0) 152 787 179, E-mail: j.f.m.molenbroek@tudelft.nl)

Sierpień 25-27 (Kopenhaga, Dania): 17 Europejskie Spotkanie Towarzystwa Paleoantropologicznego. Informacja: Pia Bennike (bennike@antrolab.ku.dk)

Sierpień 28-31 (Odense, Dania): 16 Kongres Europejskiego Towarzystwa Antropologicznego. Informacja: Jesper L. Boldsen, University of Odense, Campusvej 55, DK 5230 Odense M, Denmark (E-mail: jbaldsen@health.sdu.dk, web: <http://www.eaa2008.sdu.dk>)

Uśmiechnij się

Redakcja:
prof. dr hab. Maria Kaczmarek
Instytut Antropologii UAM Poznań
makac@amu.edu.pl

Skład i łamanie:
dr Urszula Czerniak
Katedra Antropologii i Biometrii
AWF Poznań
czerniak@awf.poznan.pl

Autorom tekstów serdecznie dziękujemy
i liczymy na dalszą współpracę.
Uwagi prosimy kierować pod adres:
Katedra Antropologii i Biometrii
AWF Poznań
czerniak@awf.poznan.pl